

Boris Crnogorac, *Nogomet na Bujštini: iz godine u godinu / Il calcio nel Buiese: anno per anno 1912. – 2006/07.*, Umag: vlastita naklada, 2018., 354 str.

Knjiga Borisa Crnogorca *Nogomet na Bujštini / Il calcio nel Buiese* promišlja-nje je o razvoju nogometa na Bujštini od prvih, neorganiziranih igara 1912. sve do 2007. godine. U vlastitoj nakladi knjiga je objavljena 2018. kao rezultat autorova višegodišnjega istraživanja povijesti nogometa na Bujštini, istraživanja o klubovima i ljudima koji su obilježili nogometni život Bujštine. Istražujući u različitim institucijama, poput Državnoga arhiva u Pazinu i Povijesnoga arhiva u Koprju, te koristeći se različitim tiskovinama (*Glas Istre, La voce del popolo, Sportske novosti...*) autor je obogatio izdanje brojnim fotografijama, kratkim biografijama igrača i trenera, analizama važnijih utakmica te tablicama konačnoga poretka. Knjiga je sadržajno podijeljena na tri kronološka dijela: 1945. – 1954., 1954. – 1991. i 1991. – 2006./07.

Sadržajnom dijelu prethodi uvod na hrvatskom i talijanskom jeziku. Slijedi kratki povijesni pregled početaka nogometa na Bujštini, koje autor veže za 1912. godinu, kada se u Bujama organizira prvo igranje nogometa. Do Prvoga svjetskog rata nogomet se na Bujštini igrao samo u Bujama, da bi nakon rata izgradnjom terena u Bujama, Umagu, Brtoniglj i Novigradu trend „igranja loptom“ dobio ozbiljnije razmjere, iako još uvijek ne i profesionalno ustrojene. Međutim, takva igra i dalje je bila neorganizirana, bez lige, zapisnika i upisanih bodova. S ubrzanom mobilizacijom i pripremom za nadolazeći rat, nogomet postaje sve manje tema razgovora, a uskoro i prestaje i igranje.

Prvo poglavlje „I. dio: 1945. – 1954. (STT/TLT)“ (20–56) posvećeno je poratnom razdoblju. I sam je autor prepoznao da je nogomet na Bujštini u to vrijeme bio u okvirima ideološke konfrontacije. Poslijeratna zbivanja na ovom dijelu istarskoga poluotoka, prije svega podjela na Zonu A i Zonu B, uvelike su utjecala na razvoj i organizaciju nogometnoga sporta kako na samoj Bujštini, tako i na ostalom dijelu poluotoka. Poratna politika očituje se i u odlasku ponajboljih igrača talijanske nacionalnosti. Ipak, 1946. bitna je godina u povijesti nogometa na Bujštini, jer tada, točnije 8. prosinca, započinje novo nogometno prvenstvo Istarskoga okružja, a ubrzo se formira i jedinstvena nogometna liga koja je obuhvaćala klubove s područja Bujštine, Koprštine i Trsta. Uz prvenstvo Istarskoga okružja, u tom razdoblju nogo-

metni klubovi s Bujštine natjecali su se u nekoliko liga i kupova: Prvenstvo kotara Buje, Prvenstvo Istarske zone i Okružno nogometno prvenstvo. Tekst je popraćen fotografijama, tablicama rezultata i isječcima iz lokalnih novina.

Drugo poglavlje („II. dio: 1954. – 1991.“, 57-246) bavi se razdobljem od 1954. do 1991., odnosno do raspada Jugoslavije. Iako je zbog dugoga trajanja ovo poglavlje obujmom najopsežnije, autor je uspješno iznio sažet pregled svake nogometne sezone, s popisom članova uprave klubova i generacija nogometaša, fotografijama s određenih utakmica te ljestvicama s rezultatima natjecanja u kojima su klubovi nastupali. Kroz pedesete godine trebalo je mobilizirati sve raspoložive snage kako bi sportska aktivnost, u ovom slučaju nogomet, dobila svoje mjesto u ideološkoj izgradnji ovih krajeva u okviru novoustrojene države. Nogomet se počinje sve ozbiljnije igrati, stoga klubovi na Bujštini počinju igrati i u Nogometnom prvenstvu podsaveza Pule, Istarsko-primorskoj ligi, Istarskoj ligi, Općinskoj ligi Bujštine te u Međuopćinskoj nogometnoj ligi Poreč-Buje-Buzet. Značajna promjena koja se dogodila u tom razdoblju bila je promjena imena NK Buje u NK Digitron.

Treće poglavlje („III dio: 1991. – 2006./07.“, 247-350) obuhvaća razdoblje samostalne Republike Hrvatske, od njena proglašenja 1991. do nogometne sezone 2006./07. Nogometni klubovi s Bujštine devedesete su godine dočekali u Trećoj hrvatskoj nogometnoj ligi – Istarska skupina i sudjelovali su u Prvenstvu istarske regionalne lige i Općinskom nogometnom prvenstvu Bujštine. Slijedi bolja organizacija uvjeta igranja, što se očituje u izgradnji poslovno-sportskoga centra u Bujama čiji je nosilac projekta bio Buje-sport. Budući da je organizirani nogomet na Bujštini započeo 1946., 1996. je obilježena pedeseta godišnjica nogometa na Bujštini u organizaciji Nogometnoga središta Bujštine. Približavajući se novom mileniju, NK Buje naišao je na niz problema koji su bili prije svega financijski – klub je bio u dugovima, ali i igrači su preskakali treninge, a nemali broj njih i utakmice. Dok se slavio rezultat „vatrenih“ na Svjetskom prvenstvu u Francuskoj 1998., nogometaši NK Buje borili su se za ostanak u trećoj ligi, a takvi su se dosezi nastavili i u prvim godinama novoga milenija. Međutim, 2003. pravi su pothvat učinili juniori Buja, koji su već drugu godinu zaredom bili prvaci svoje lige. Godine 2004. obilježena je pedeseta obljetnica Nogometnoga saveza Istarske županije te su za 50 (i više) godina neprekidnoga djelovanja nagrađeni i nogometni klubovi Bujštine: Babići, Buje, Brtonigla, Novigrad, Savudrija i Umag. Posebnom je poveljom nagrađeno i Nogometno središte iz

Umaga. S obljetnicama se nastavilo i kroz nogometnu sezonu 2005./2006., kada je obilježena osamdeseta godišnjica nogometa na Bujštini.

Nakon „Zahvala“ (351-352) na suradnji ustanovama i osobama koje su svojim sjećanjima i slikovnim materijalom pridonijele izradi i opremanju monografije, slijedi kratka biografija autora (353) te popis korištene literature (354).

Knjiga *Nogomet na Bujštini / Il calcio nel Buiese* vrijedan je prinos istraživanju lokalne sportske povijesti Bujštine, ali i povijesti nogometa u Istri. Mnoštvom dosad neobjavljenoga materijala autor daje novi uvid u takvu problematiku. Kroz svoja promišljanja, ali i iskustva, iznosi odjeke nogometnih događanja na Bujštini od prvih neorganiziranih utakmica do igre u organiziranim ligama. Treba istaknuti da je pravo bogatstvo ove knjige popratni materijal koji dolazi uz tekstualni dio – fotografije, tablice s rezultatima te isječci iz novina.

Igor Jovanović

Marija Petener-Lorenzin, *Bibliografija zbornika radova znanstvenog skupa „Susreti na dragom kamenu“ (1969. – 2001.)*, Pula: Amforapress / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, 2015., 205 str.

Kao vrijedan informacijski izvor, publikacija *Bibliografija zbornika radova znanstvenog skupa „Susreti na dragom kamenu“ (1969. – 2001.)* Marije Petener-Lorenzin svojim objašnjenjima i detaljnim podacima namijenjena je ne samo znanstvenicima nego i hobistima, prikazujući autore i djela niza skupova *Susreti na dragom kamenu*, održanih u počast Miji Mirkoviću od 1968. do 2001. godine. Oslanjajući se na interdisciplinarnu, znanstvenu i književnu dosege Mije Mirkovića, ovu se publikaciju može smatrati općom regionalnom bibliografijom članaka.

U „Predgovoru“ (5-7) akademik Vladimir Stipetić osvrće se na djelatnost Mije Mirkovića, njegovu kritičnost i borbu za provođenje ekonomskih načela, traženje povezanosti između znanosti i realnoga života kako u razdoblju prije, tako i nakon Drugoga svjetskog rata. Osim naglašavanja truda znanstvenika za oživotvorenjem načela Mije Mirkovića, predstavlja nje sadržaja skupova u knjizi vrijedna je afirmacija njegovih djela.